

LEEUEWENDEAL

Wijkkrant van Wijkvereniging Leeuwendaal | Uitgave: Zomer 2025

Het hart van Hidde 🦁 Afscheid van een huis, afscheid van een leven
Shiatsu 🦁 Kunst ter Plekke: De beste ooit...? 🦁 Struikelstenen Regentesselaan
Vivien de Boer-Harm van VMCKnitwear 🦁 Leeuwendaal in de verbouwing

In dit nummer:

Agenda van activiteiten van Wijkvereniging Leeuwendaal	5
Het hart van Hidde	6
Afscheid van een huis, afscheid van een leven	8
Cultureel icoon van Mexico in Leeuwendaal: de Chihuahua	11
Ondernemer in de wijk: Shiatsu	12
Struikelstenen Regentesselaan 40	14
Kunst in de wijk: 15 ^e editie Kunst ter Plekke: De beste ooit...?	18
Kunst in de wijk: Kunst	20
Kunst in de wijk: Wijkkunstenaars 2025!	21
Op zoek naar een nieuwe eindredacteur	23
Ondernemer in de wijk: Vivien de Boer-Harm van VMCJKnitwear	26
Leeuwendaal in de verbouwing	28
Column: Oase	31

Colofon

Leeuwendeel is het communicatiemiddel van de wijkvereniging Leeuwendaal

Bestuur Wijkvereniging Leeuwendaal:

Wilbert Opraus, voorzitter, tel. 06 10 97 16 34
Martijn Runderkamp, penningmeester, e-mail:
penningmeester@wijkvereniging-leeuwendaal.nl
Paul Koeslag, algemeen lid/communicatie
Karin Brogtrop, secretaris
Anja Verlaan, lid

Contactgegevens:

Internet: www.wijkvereniging-leeuwendaal.nl
E-mail: bestuur@wijkvereniging-leeuwendaal.nl
Facebook:
www.facebook.com/wijkverenigingleeuwendaal

Redactie Wijkkrant:

Redactie: Barbara Schilperoort, Erika Priebee,
Nora Groot, Annemiek van der Zande
Eindredactie: Annemiek van der Zande
E-mail: wijkkrantleeuwendaal@gmail.com

Vormgeving, realisatie en drukwerk:

Hans de Booij (i.o.v.) Phytalis
Geestbrugkade 35, 2281 CX Rijswijk
06 24 22 39 58
Internet: www.phytalis.nl
E-mail: info@phytalis.nl

Verschijsning, Oplage & Verspreiding:

Frequentie: 4 keer per jaar
Oplage: 1.200 stuks
Verspreiding: alle adressen in wijk Leeuwendaal
(Rijswijk ZH) en direct betrokkenen

Beste wijkgenoten,

Met een warme droge zomer voor de boeg is het misschien een raar onderwerp om mee aan te komen: Hoe verwarmen wij ons huis, nu en in de toekomst? Op 26 mei was ik bij de inloopavond van de gemeente over het Warmteprogramma van Rijswijk. Als bijdrage aan het nationale klimaatakkoord, komt er beleid om onze woningen te verduurzamen en aardgasvrij te maken. Als ik kijk naar de hoeveelheid isolatieprojecten in de wijk, denk ik dat de gemeente onderschat hoe hard hier al aan gewerkt wordt. In welke straat zie je geen klusproject waar dikke isolatieplaten worden aangebracht? Bovendien zie ik steeds meer warmtepompen verschijnen. We doen het zelf dus al heel aardig. Daarnaast zal de gemeente sturen wanneer welke wijken helemaal van het gas af gaan. Om

die reden plant men onze wijk na 2036 een warmtenet aan te bieden. Zo'n warmtenet brengt restwarmte uit bijvoorbeeld het Westland naar onze woningen. Althans, voor die mensen die hun huis tegen die tijd nog niet zelf aardgasvrij verwarmen. Hoe dan ook reden genoeg om ondertussen lekker door te isoleren. Op naar een schone toekomst, waar we er lekker warmpjes bij zitten.

Fijne zomer.

Wilgert Opraas - Voorzitter Wijkvereniging Leeuwendaal

Uit de redactie

Om maar meteen met de deur in huis te vallen: wie wordt mijn opvolger bij Leeuwendeel? Het plan om te verhuizen naar Bergen op Zoom is de reden dat ik de eindredactie van deze toch wel unieke wijkkrant over een tijdje moet overdragen. De vraag is nog aan wie. Kortom: welke Leeuwendaler wil de redactie komen versterken in de rol van eindredacteur? Belangstelling? Blader dan even door naar pagina 23.

En dan nog een tweede oproepje, bedoeld voor iedereen die zijn of haar bedrijf met een advertentie onder de aandacht van de lezers van Leeuwendeel wil brengen. En die lezers, dat zijn er best veel met een oplage van 1200 stuks. Ook heel fijn: de advertentietarieven zijn laag. Interesse in het plaatsen van een advertentie? Neem contact op met de redactie.

Annemiek van der Zande - Eindredacteur Leeuwendeel

Financieel gezond worden en/of blijven?

- financiële planning
- risicobeheer
- echtscheidingsbemiddeling
- hypotheken
- pensioenen
- verzekeringen

Ons team helpt u graag

lancyr+

Adviesgroep Rijswijk

Verzekeringen & Financieel Advies

Nijverheidsstraat 112 • 2288 BB Rijswijk • 070 390 72 35 • info@lancyrrijswijk.nl

Yoga in Leeuwendaal

Energise your body. Deepen your breath. Quieten your mind.

Classes in Dutch and English.

Yoga met persoonlijke aandacht in kleine groepen van 6-8 mensen.

Beweging, ademhaling en meditatie

Yoga Sattva Rijswijk in de Compagnie, Geestbrugkade 35

sudha@yogasattvarijswijk.com

Activiteiten in Leeuwendaal

Iedere eerste woensdag van de maand: Koffie drinken in Amicitia

Een gezellig bakje koffie drinken met buurtgenoten. Voor iedereen toegankelijk. Vanaf 10:30 uur in sociëteit Amicitia, Oranjelaan 39.

Zaterdag 30 augustus: Leeuwendaaldag: Rally, Leeuwendaalrun en zomerborrel

De laatste dag van de zomervakantie is er de hele dag plezier in een combinatie van activiteiten:

- **Rally:** 's Morgens start de Leeuwendaal Rally, waarin bewoners in (speciale) auto's een puzzeltocht route rijden. Kom auto's kijken en uitzwaaien bij de kastanjeboom.
- **Leeuwendaalrun:** Hardloopwedstrijd met 1 km kids run, en 5 of 10 km hardlopen langs de Vliet en door het Elzenburgerbos.
- **Zomerborrel:** Afsluitend borrelen onder de kastanjeboom.

CONTACTPERSONEN IN DE WIJK

Leeuwenkoor:

Kunst ter plekke:

Oranjecomité:

Straatspeeldag:

Veegrooster speeltuin Mauritslaan:

BVG De Compagnie:

Fred van Hemert, fredvanhemert49@gmail.com

Frans Werter, kunstterplekke@gmail.com

info@ocleeuwendaal.nl

buitenspeeldagleeuwendaal@gmail.com

Veegrooster.mauritslaan@gmail.com

info@bvgdecompagnie.nl

Mist u nog iets? Laat het ons weten!

Het hart van Hidde

Wist u dat er jaarlijks in Nederland zo'n 1.300 kinderen geboren worden met een hartafwijking? Aangeboren hartafwijkingen zijn doodsoorzaak nummer 1 bij kinderen jonger dan 15 jaar. Op 22 maart 2025 kwam het boek "Het hart van Hidde" uit.

Marieke Lemmers en haar gezin zijn sinds 2008 woonachtig in de wijk. Haar man heet Niels en zij hebben 3 zonen: Gijs (13 jaar), Lucas (12 jaar) en Hidde. Alle vier hebben zij een aangeboren hartafwijking. Hidde is hier tot groot verdriet van het gezin aan overleden in 2018, toen hij pas 3 maanden oud was. Lucas is succesvol geopereerd in het voorjaar van 2019 en Gijs had (ook) een moeilijke start in het leven. Door alles wat het gezin heeft meegemaakt, willen zij graag de zorg voor kinderen met een hartafwijking verbeteren. Om dit doel te kunnen bereiken heeft Marieke "Stichting Hidde Helpt" opgericht. Door middel van gerichte fondsenwervingsacties zamelt de stichting geld in voor projecten op het gebied van (wetenschappelijk)

onderzoek naar aangeboren hartafwijkingen, onderwijs aan (kinder)cardiologen en (kinder)hartchirurgen en ondersteuning aan gezinnen met een of meerdere kinderen met een aangeboren hartafwijking. De projecten zijn praktisch en klein of zijn moeilijk via de gangbare kanalen te financieren, maar hebben groots effect! Hierin onderscheidt de stichting zich. Bijkomend voordeel is dat ze nauwelijks kosten hebben. Daardoor worden donaties nagenoeg geheel besteed aan de projecten.

Het eerste project waarvoor de stichting geld inzamelt, is de digitalisering van kinderhartjes met aangeboren hartafwijkingen. Na overlijden zijn deze hartjes gedoneerd en opgenomen in de Leiden collectie van

het LUMC. Marieke vertelt: "In fysieke vorm kan de waardevolle medische informatie die in deze hartjes zit maar beperkt worden gebruikt. Door ze digitaal te maken, komt er veel meer informatie beschikbaar en kan deze op legio manieren worden gebruikt. Bedenk bijvoorbeeld dat een arts met een 3D-bril in het hart kan kijken om een operatie voor te bereiden."

Haar betrokkenheid bij dit project is heel persoonlijk. "Na Hidde's overlijden hoorden wij van het bestaan van deze collectie en doneerden wij zijn hartje ook. Toen ik hoorde van de wens om de collectie te digitaliseren, is het zaadje voor de stichting geplant", vertelt ze.

Het andere project van de stichting is het maken van het kinderboek "Het hart van Hidde". Het boek is gebaseerd op de ervaringen van het gezin rondom de openhartoperatie van Lucas, verwerkt in een verhaal. Kinderen die aan hun hart moeten worden geopereerd kunnen lezen wat hen allemaal te wachten staat. Niet alleen voor de operatie en in het ziekenhuis, maar vooral ook voor de periode daarna. Marieke vertelt over haar ervaring dat thuis, in hun eigen omgeving, zonder piepjes en verpleegkundigen de (hulp)vragen veranderen, maar de uitdagingen niet minder zijn. Het kind gaat vragen stellen: "Wanneer mag ik weer buitenspelen? Wanneer mag ik weer naar school? Waarom mag ik niet stoeien?". Het duurt een behoorlijke tijd voor het leven van het geopereerde kind weer enigszins "normaal" is en dat kan best frustrerend zijn. "Het hart van Hidde" kan kinderen en de ouders voorbereiden op deze intensieve periode. Het

geeft inzicht in het hele proces rond een kinderhartoperatie. Achterin het boek staat aanvullende informatie voor ouders die hen helpt te navigeren door deze periode. Stichting Hidde Helpt deelt het boek, dat is geschreven door Christine Kliphuis en geïllustreerd door Helen van Vliet, gratis uit aan kinderen in de doelgroep (6-10 jaar).

Het eerste exemplaar van het boek "Het hart van Hidde" is aan Lucas gepresenteerd op zaterdag 22 maart 2025 bij restaurant Puurr aan de Binck. Het was een druk bezochte bijeenkomst,

iedereen leefde mee met Marieke en haar gezin. In de zaal voelde je dat familie, vrienden, kinderarts en verpleegkundige stil waren van het praatje van Lucas.

Mocht u meer willen lezen over de stichting

of willen doneren, neem dan een kijkje op www.hiddehelpt.org. Als wijkbewoner kunnen wij ons steentje bijdragen!

Erika Priebee

Afscheid van een huis, afscheid van een leven

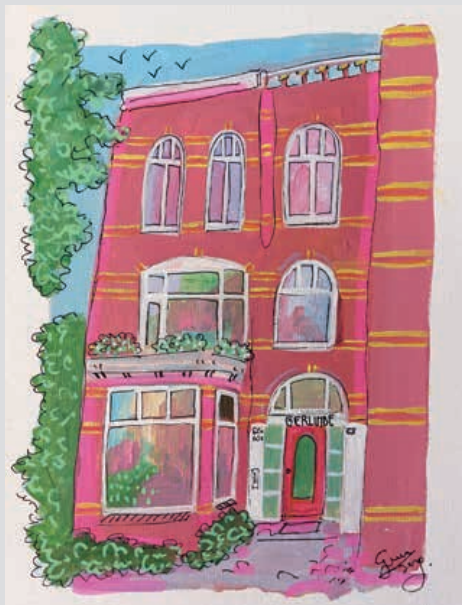
Mijn looproute naar het dorp en de ommetjes met mijn hond voeren vaak door de Regentesselaan. Ontelbare keren liep ik langs het huis met de sanseveria's, zoals ik het altijd noemde. De vensterbank staat er nog steeds vol mee. Voor zo lang het duurt. Want in de tuin staat een bord Te Koop.

'Ja, we laten ze nog even staan. Zonder planten ziet het er zo kaal uit', bevestigt Anna Kreffer. Vorige jaar overleed haar hoogbejaarde moeder. Even was er sprake van dat het huis in de familie zou blijven. 'Maar toen dat niet mogelijk bleek besloten we het toch maar te verkopen. Een enorme klus. Want het huis telt drie verdiepingen en tien kamers. En bevatte alles wat tijdens een gezinsleven van zo'n zeventig jaren was verzameld.'

Gerlinde

Haar moeder Gerlinde groeide op in een landelijk gelegen plaatsje in Beieren. Ze was dertien toen de oorlog uitbrak, deed later administratief werk. Anna's vader Gerrit werkte als timmerman tijdens de Arbeitseinsatz. Ze leerden elkaar kennen, werden verliefd, wilden trouwen. 'Na een eerste aarzeling, ze was immers Duits en de oorlog was nog maar net voorbij, sloten mijn vaders ouders hun schoondochter in hun hart. Ze was warm, hartelijk, betrokken.'

Guinnie Tseng, een jonge Haagse kunstenaar en klasgenote van Anna's zoon, maakt kleurrijke tekeningen van huizen, gebouwen, straatjes. 'Deze afbeelding is een toepasselijk aandenken aan het huis van mijn ouders dat ze eigenhandig verbouwden, vertimmerden, schilderden. Hun trots.'

Op een gegeven moment kwamen Gerlinde en Gerrit in Rijswijk terecht, waar ze op de eerste verdieping van dit huis een paar kamers konden huren. Boven en beneden huisden andere families. Later konden ze er zelf beide andere verdiepingen bij trekken. 'Mijn vader bleef maar timmeren en verbouwen. Soms met hulp van collega's die net als hij in de bouw werkten. Mijn moeder deed mee, zij kon goed schilderen. Ze gingen zelf kamers verhuren. Met de opbrengst konden ze hun kinderen laten studeren.'

Gelukkige jeugd

Anna ging naar de Nicolaas Beetschool, in Cromvliet, aan de overkant van de Geestbrugweg, die je als kind destijds gewoon zelfstandig kon oversteken. Deed boodschappen in de wijkwinkels. 'We trokken erop uit, naar Meijndel, het Zuiderpark. We hadden een gelukkige jeugd.' Eenmaal zelf moeder, hielpen haar ouders mee in haar eigen drukke gezinsleven. 'Voor de bazaars op de school van mijn kinderen naaide mijn moeder poppenkleertjes en verkleedkleden, mijn vader maakte speelgoed, een treintje, een poppenhuis. Ze waren altijd bezig.'

Afscheid

Aan de muur hangt een borduurwerk dat haar grootvader maakte. Borduren was zijn hobby. Verder zijn alle persoonlijke spullen opgeruimd. Verdeeld over familie en vrienden. Geschonken aan goede doelen. Tijdens ons interview valt Anna geregeld even stil. Kijkt om zich heen. In de lege kamers ziet ze wat ik niet kan zien. Het gezin waarin ze opgroeide, het leven van haar ouders samen, toen hun kinderen de deur uit waren. Hoe hun kleinkinderen, ook haar eigen kinderen, bij opa en oma op bezoek kwamen. Verstoppertje

speelden in het grote huis. Zich uitleefden in de diepe achtertuin. Hoe haar moeder de laatste jaren vooral doorbracht in de kamers op de benedenverdieping. Achter de sanseveria's. Dat is nu allemaal voorbij. Zo neemt ze, met de verkoop van dit huis, afscheid van de wijk, van een leven.

Barbara Schilperoort

SIEMENS

WASMACHINES EN WARMTEPOMPDROGERS MET KLASSE

Slim, snel en stijlvol – de Siemens iQ500 en iQ700 extra klasse-wasmachines en drogers maken wassen makkelijker dan ooit. De iQ700-lijn is extra stil, eenvoudig te bedienen, supersnel en bespaart tot 50% meer energie dan energiekلاس A, terwijl je met Home Connect alles eenvoudig via je smartphone regelt. De nieuwste iQ500-lijn biedt ook slimme functies voor snel en zuinig wassen, verpakt in een prachtig design. Kies voor slim, snel en zuinig wassen en drogen- kies voor Siemens bij de Vries elektro.

De Vries elektro is ook uw specialist in witgoed, zowel voor vrijstaande als inbouwapparaten. Onze deskundige adviseurs helpen u graag bij het maken van de juiste keuze voor de beste apparatuur. Kom bij ons langs en bekijk het brede witgoedassortiment in onze showroom.

Uw aankoop wordt door ons eigen installatieteam bezorgd, vakkundig geïnstalleerd en gedemonstreerd. Oude apparaten voeren wij op een verantwoorde manier af. U bent van harte welkom in onze showroom of neem voor al uw vragen contact met ons op.

de Vries | elektro

SINDS 1930

BEELD • GELUID • WITGOED

  www.devrieselektro.nl

Emmastraat 10 - Rijswijk - T. 070 390 05 05 - info@devrieselektro.nl

Cultureel icoon van Mexico in Leeuwendaal: de Chihuahua

De Chihuahua wordt cultureel gezien als een symbool van Mexico en is vernoemd naar de Mexicaanse staat: Chihuahua. Dit hondje stamt waarschijnlijk af van de Techichi. Dat is een kleine hond die al werd gehouden door de Tolteken en later door de Azteken. Ze hadden religieuze en spirituele waarde. Men geloofde dat deze honden zielen naar het hiernamaals begeleidden en werden vaak begraven naast hun eigenaar. De Chihuahua is vandaag een van de bekendste hondensoorten ter wereld met sterke associaties met Mexico en wordt vaak gezien in de kunst, popcultuur en folklore van dat land.

Marleen heeft zo'n bijzonder hondje. Zij was met honden opgegroeid en wilde een klein, handzaam hondje. Bij bezoek aan Mexico zag zij veel

Chihuahua's en verloor zij haar hart aan deze grappige beestjes. Zij ging in Nederland op zoek naar een nestje want een hondje uit Mexico gaf veel (papieren) rompslomp. Zij vond bij een fokker een nestje van 6 puppy's en koos voor een reutje. Er werd 2 keer

gekeken en na de nodige injecties kwam hij na 9 weken naar de Koninginnelaan. Hij kreeg de naam Momo naar een personage uit een Japanse animatie. Het is een levendig, alert, snel en

toegewijd hondje. Hij zit graag op schoot en blaffen vindt hij leuk (met mate). Hij wordt 4 keer per dag uitgelaten en is op straat erg nieuwsgierig en vindt alles spannend maar is een beetje bang voor grote honden behalve voor een Golden Retriever.

Dit bijzondere hondje is enorm populair in Mexico en Marleen is blij dat ze voor dit hondje heeft gekozen.

Nora Groot

Shiatsu

Op een zonnige zondagmiddag loop ik de binnentuin van De Compagnie binnen waar ik Joost tref voor een interview over zijn shiatsu praktijk. Al zittend in de tuin geeft hij me meer achtergrond over shiatsu en zijn motivatie om hiermee aan de slag te gaan. Ook laat hij me de praktijkruimte zien, die passend bij zijn achtergrond als beeldend kunstenaar, met gevoel en zorg is ingericht.

Eerst een korte uitleg over wat shiatsu is. Shiatsu is een therapie gebaseerd op de eeuwenoude Chinese en Japanse filosofie. Met de duimen, handpalmen en vingers wordt druk uitgeoefend op zogenaamde acupressuurpunten. Het woord komt uit het Japans: “shi” (vinger) en “atsu” (druk). De behandeling, die plaatsvindt op een zachte Japanse futon, ontspant, versoepelt de spieren en bevordert de beweging van gewrichten. De therapie wordt ingezet om het zelfgenezend vermogen te bevorderen en ter ondersteuning van (pijn) klachten. Het is een holistische behandel-methode, waarbij het lichaam samen met de geest wordt benaderd als één geheel. Dit kan betekenen dat de klachten op een bepaalde plek eigenlijk zijn gerelateerd aan een disbalans of storing op een hele andere locatie. Of zoals één van Joost’s cliënten uit Leeuwendaal zegt: “Joost voelt feilloos aan waar mijn lichaam aandacht nodig heeft,

vaak nog voordat ik het zelf doorheb. Na elke behandeling sta ik weer versteld van het effect.”

Missende schakel

Joost vertelt hoe hij zelf voor het eerst in aanraking kwam met shiatsu. Zo’n zeven jaar geleden stuitte hij online op een bericht over shiatsu, dat hem gelijk aansprak. Het paste bij zijn fascinatie voor zaken “die dieper raken dan de ratio”, en in zijn zoektocht om meer uit zijn hoofd te komen. Voor hem bleek shiatsu de missende schakel en perfecte aanvulling op yoga, meditatie en eerdere therapieën gericht op het meer uit het hoofd komen en de verslavingsgevoeligheden gelinkt aan zijn ADHD. Hij was er snel van overtuigd om hier meer mee te willen doen en besloot tot het volgen van een opleiding tot shiatsu therapeut. Dit werd de vierjarige beroepsopleiding Iokai Shiatsu, waarin veel aandacht is voor het ontwik-

kelen van sensitiviteit, praktijk, theorie en Oosterse diagnose. Sinds 2023 is Joost gecertificeerd als lokai Shiatsu therapeut. Aanvullend heeft hij een opleiding Medische Basis Kennis op HBO-niveau gedaan en is hij sinds 2024 aangesloten bij de Shiatsu Vereniging Nederland.

Clënten

Gevraagd naar wie zich aangesproken zou kunnen voelen voor zijn shiatsu behandelingen, geeft Joost aan dat dit voor hem tweeledig is. Ten eerste cliënten die komen

voor een preventieve 'onderhoudsbeurt' gericht op het voorkomen van klachten en een versterking van het zelfgenezend vermogen van het lichaam en een algehele balans. Daarnaast cliënten met reeds aanwezige klachten. Denk bijvoorbeeld aan lichte fysieke klachten of lichte stress- of angstsymptomen. De behandelingen hebben als doel om de spanning los te laten, het opheffen van energetische en fysieke blokkades en uit het hoofd te komen. Je gaat je weer veilig voelen in deze onrustige tijd met het eigen lichaam als je anker, aldus Joost. Hij geeft aan bij blessures of specifieke (pijn) klachten altijd wel eerst een huisarts te bezoeken.

Firestarter

Een eerste sessie begint met een gesprek met onder meer aandacht voor de levensactiviteiten waar we invloed op kunnen uitoefenen: ademhaling, voeding, beweging, denken en slapen. Zo'n eerste behandeling duurt 90 minuten inclusief intake en anamnese. Vervolgbehandelingen duren 60 minuten. Joost benadrukt dat het bij hem doorgaans niet gaat om eindeloze behandelingen. Shiatsu is erg gericht op het zelfvoorzienend vermogen. Bij meer directe klachten kan de persoon doorgaans met 3 à 4 behandelingen zelf weer verder op autonome basis. Joost beschouwt zichzelf dan ook als 'firestarter'. Voor het overige kan shiatsu dus het beste preventief worden ingezet voordat de klachten er zijn in het kader van "goed voor jezelf zorgen". Zo zorgt Joost, naast de nascholingen die hij volgt, ook zelf nog steeds dat hij maandelijks van andere therapeuten shiatsu ontvangt.

Voor meer informatie kun je terecht op de website van Joost:
www.shiatsu-joost.nl.

Christianne Bleijenbergh

Struikelstenen Regentesselaan 40

De huizen aan de Regentesselaan zijn gebouwd in de jaren 20 van de 20e eeuw. Zo'n tien jaar later kochten Obadja en Rachel Sanders nummer 40. Hun dochter was de deur uit, net getrouwd. Het huis bleek wel erg groot voor hun tweeën. Daarom plaatsten ze advertenties: "Kamers te huur in een modern Heerenhuis, voor een of twee personen."

Zo betrokken Levie en Kaatje van Praagh in 1941 de benedenverdieping. Een weduwnaar met zijn ongetrouwde dochter die na de dood van haar moeder voor haar vader zou zorgen. Margreet en Klaas Aantjes zijn de huidige bewoners van Regentesselaan 40. Margreet heeft zich in het leven van beide families verdiept. 'Ik heb me proberen voor te stellen hoe ze in dit huis hebben geleefd. Hoe Kaatje en Rachel de was ophingen in het tuintje of op het balkon, hoe er af toe muziek klonk in het huis, want Obadja speelde viool en piano.'

Te voet naar Scheveningen

Toen de oorlog uitbrak, was alles wat tot dan toe zo vanzelfsprekend leek, ineens niet meer vanzelfsprekend. Ook Levie, Kaatje, Obadja en Rachel moesten zich in 1941 laten registreren. Volbloed Joods vermeldde een aantekening op hun persoonsbewijs. Hun fietsen moesten ze meteen inleveren. Ze waren niet meer welkom in cafés, in parken, het zwembad, de bibliotheek. Ze mochten alleen nog maar aan het eind van de middag boodschappen doen in niet-Joodse winkels – wanneer de beperkte voorraden nog verder waren geslonken. 'Levie's zoon Maurits woonde in Scheveningen', weet Margreet. 'Levie ging geregeld bij hem en zijn gezin op bezoek. Omdat Joden ook niet meer mochten reizen met openbaar vervoer ging hij te voet. 10 kilometer heen, 10 kilometer terug. Over hetzelfde granieten tuinpad dat er nu ook nog ligt, ging hij op weg.' Misschien zien we zijn voetstappen nog – wanneer we heel goed kijken.

Alle bewoners van Regentesselaan 40 kregen een oproep om zich te melden. Net als de andere familieleden, met hun eigen gezinnen. Om te werk te worden gesteld in arbeidskampen, zoals ieder toen nog dacht. Ze zijn allemaal vermoord. Vergast, vaak meteen op de dag van aankomst. Alleen Levie's zoon Maurits besloot met zijn gezin onder te duiken, ieder apart, op verschillende, steeds wisselende, adressen. Zij overleefden.

Nooit vergeten

Het is een verhaal om nooit te vergeten. Daarom nam Margreet het initiatief om struikelstenen te plaatsen. Op 3 mei was het zover. Levie's kleinzoon Bob (inmiddels in zijn 90e levensjaar), legde ze. 'Ik zal mijn familie gedenken tot mijn laatste snik', aldus Bob. Ook achterkleinzonen Maurice en Boyd en achterkleindochters Heleen en Diny waren erbij aanwezig. 'Volgens de

Joodse traditie sterft een mens twee keer. De eerste keer als het hart stopt met kloppen en de tweede keer als je naam niet meer wordt genoemd', vertelt burgemeester Huri Sahin. De struikelstenen houden de herinnering levend. 'Iedereen die hier voortaan langs het huis loopt, zal zich buigen om hun namen te lezen en zich bewust worden van het verhaal achter deze gevel.'

Barbara Schilperoort

Foto's van Marianne Bulder
en Robert Heijdemann

In heel Rijswijk zijn sinds 2015 struikelstenen geplaatst: ter herinnering aan in de oorlog door de Duitsers weggevoerde en vermoorde Joodse inwoners en verzetsstrijders. Hun namen, geboorte- en sterfdatum staan te lezen op de messing steentjes van 10 x 10 cm, die op beton in de grond worden verankerd. Struikelstenen zijn een initiatief van de Duitse kunstenaar Gunter Demnig.

Bij Werker Notariaat zijn wij gespecialiseerd in familie- en erfrecht.

U kunt bij ons terecht voor:

- ▶ levenstestamenten
- ▶ testamenten
- ▶ huwelijks- of partnerschapsvoorwaarden
- ▶ samenlevingsovereenkomsten
- ▶ schenkingen
- ▶ verklaringen van erfrecht en/of executele
- ▶ advies en hulp bij de afwikkeling van een nalatenschap

Ook zijn wij gespecialiseerd in ondernemingsrecht gericht op het MKB.

Daarnaast kunt u voor onroerend goed transacties, zoals de overdracht van een woning of het vestigen van een hypotheek, bij ons terecht.

Meer informatie over onze dienstverlening, ons kantoor en team vindt u op onze website www.werkernotariaat.nl.

Voor vragen zijn wij telefonisch bereikbaar op 070 219 78 78.

WERKER
NOTARIAAT

Maanweg 174
2516 AB Den Haag

070 219 78 78
info@werkernotariaat.nl
www.werkernotariaat.nl

Chez Michelle

pure, natural & personal skincare

U bent bij mij welkom voor natuurzuivere huidverzorging & behandelingen waarbij aandacht, kwaliteit en een persoonlijke benadering voorop staan.

- Behandelingen en producten van **Dr. Hauschka Cosmetics**
- Ook voor advies en aanschaf producten
- Scholieren en studenten 10% korting

Frederiklaan 35
2281 XM Rijswijk

T 06 – 25053569
E info@chez-michelle.nl

W www.chez-michelle.nl
F [ChezMichelleSkincare](https://www.facebook.com/ChezMichelleSkincare)

Fotoclub Rijswijk bestaat dit jaar 70 jaar en is op zoek naar nieuwe leden!

Heb je interesse in fotografie of wil je jouw passie voor fotografie naar een hoger niveau brengen? Kom dan een keer langs op één van onze Open Clubavonden.

De clubavonden bestaan uit het bekijken en bespreken van digitaal fotowerk, hetzij met een thema/onderwerp of vrij werk. Of je nu van landschapsfotografie, portretten, of straatfotografie houdt, bij Fotoclub Rijswijk is er ruimte voor creativiteit en inspiratie. Spreekt onze kijk op fotografie en werkwijze je aan?

Meld je aan voor onze Open Clubavond via een e-mailbericht naar: fotoclubrijswijk@gmail.com.
Meer informatie op website www.fotoclubrijswijk.nl

15^e editie Kunst ter Plekke: De beste ooit...?

Muziek, beeldende kunst, poëzie, wandelingen en een lezing in het kader van 80 jaar vrijheid - thema van deze editie. Uit een muziekdating ontstond een band van 8 leden. Daaromheen is een speciaal programma georganiseerd met onder andere een karaoke. Op maar liefst 23 locaties vonden optredens en tentoonstellingen plaats. Optredens en tentoonstellingen in De Compagnie trokken wel 450 (getelde) bezoekers.

Betrekkelijk veel jongeren deden dit keer mee. We luisterden naar een big band, een harpconcert en studenten aan het conservatorium. Nieuw onderdeel van Kunst ter Plekke was een poëzieprogramma met o.a. gedichten van wijkbewoonster Ettina J. Hansen. Wethouder Cultuur Mark Wit introduceerde bij de opening de jonge Rijs-wijkse dichter Sophie Verbeek. Eén van de wandelingen had als onderwerp oorlog en verzet; een andere leidde naar huizen met een bijzonder verhaal of inrichting. Er was een kinderprogramma met een speurtocht die eindigde in knutsel- en bouwwerken (ook met als thema vrijheid). Exposerende kunstenaars trokken vele bezoekers (tot wel 200!) De reacties van de

deelnemers en bezoekers waren lovend: 'Misschien wel de beste editie ooit...?'

De kunst

De kunst is

Niet te stuiten de kunst
Niet op te sluiten de kunst

Zingeving de kunst
Zinsbegoocheling de kunst

Ongebreideld de kunst
Ongetemd is de kunst

Geen vrijheid zonder kunst
Geen kunst zonder vrijheid

De kunst om samen te leven
De kunst om samen te maken

De kunst om samen te genieten
De kunst om te lachen en te huilen

Oeroud is de kunst
Hier en nu is de kunst

Kleur is de kunst
Klei is de kunst
Klank is de kunst
Woord is de kunst

De kunst beweegt de mens
De kunst leeft in de mens
Leven is de kunst

De kunst is klein
De kunst is groot
De kunst is lief
Of heel boos

De kunst verbergt
De kunst legt bloot
De kunst is redder in de nood

De kunst is
Impulsief
Expressief
Subversief

Inspirerend
Confronterend
Shockerend
Soms belerend

Ongenaakbaar
Onontkoombaar
Onbetaalbaar
Of heel goedkoop

De kunst is waarde
De kunst is nooit genoeg
De kunst is een knipoog

De kunst is een hand
Op de schouder

De kunst is LUID
Of heel stil

De kunst is Leeuwendaal
De kunst is hier
De kunst is ter plekke

Frans Werter

Wijkkunstenaars 2025!

Tijdens Kunst ter Plekke mochten kinderen bij Kunst voor Kids in de Compagnie iets bouwen met het thema Vrijheid. Op de gezellige kunstmiddag gingen veel jonge kunstenaars creatief aan de slag met buttons, tasjes en blokken. Ook Heleen Vennik was er met haar kleinkinderen Samuel (8), Sophie (6), Issy (6) en Ella (4). Samen bouwden zij "Vrijheid vind je in het liefdes kasteel", met in het centrum van het kasteel een hart voor de liefde. De titel en samenwerking sprak het Kunst ter Plekke comité zo aan dat zij terechte Wijkkunstenaars 2025 zijn geworden. Ze gaan zeker genieten van de prijs, een Talamini cadeaubon!

In een vaas
in een vaas met water
lijken bloemen
te leven

Ettina J. Hansen

Op zoek naar een nieuwe eindredacteur

In de loop van dit jaar verwacht Annemiek van der Zande Leeuwendaal te verlaten om haar leven in het zuiden van het land voort te zetten. We bedanken haar voor haar inzet en energie die ze in het wijkblad heeft gestopt! Gezien we dan een eindredacteur missen in onze redactie gaan we op zoek naar een opvolg(st)er.

Elk nummer van Leeuwendeel begint met een redactievergadering bij een van ons thuis. De laatst verschenen editie ligt voor ons. Pagina voor pagina bladeren we hem door, kijken hoe een artikel of interview heeft uitgepakt en hoe het geheel is vorm gegeven. Want daar leren we van, voor de volgende keer. Daarna stellen we de inhoud van de komende editie samen. De eindredacteur verzamelt alle suggesties, ideeën en persberichten die via de mail zijn ontvangen. Natuurlijk hebben we allemaal ook zelf nagedacht over mogelijke onderwerpen. Soms moeten we iets doorschuiven naar een volgende editie, omdat het beter bij een ander seizoen past, of omdat we kortgeleden nog over eenzelfde onderwerp schreven. Een deel van de inhoud is altijd identiek (inhoudsopgave, voorwoord, activiteitenagenda, column). Ook is een vast aantal pagina's gereserveerd voor adverteerders. De overige bladzijden vullen we met interviews, (foto)reportages en artikelen. We kiezen de onderwerpen en bespreken interessante invalshoeken.

Wat doet de eindredacteur?

Je bent de laatste die de kopij ziet voor deze naar de vormgever en drukker gaat. Je controleert artikelen als een soort eindstation in het productieproces. Het is een cruciale functie binnen de redactie. Een paar punten op een rij:

- Je zet onderwerpen uit bij diverse schrijvers. Niet elke schrijver zit in de redactie. Een "boodschappenbriefje" helpt om hem of haar op weg te helpen. Je bewaakt dat alles op tijd wordt aangeleverd.

- Het is jouw taak om de inhoud in te delen. Zo nodig redigeer je de teksten en verbeter je taal- en spelfouten. Zelf schrijf je een voorwoord en af en toe ook een artikel.
- Je schakelt met de vormgever over de opmaak en je ziet toe op de kwaliteit van het eindresultaat.

Welke competenties heb je in huis?

- goed taalgevoel
- nauwgezet, oog voor kwaliteit
- in staat om redactie aan te sturen
- goed kunnen plannen, niet bang voor deadlines of discussies
- snel kunnen schakelen
- brede interesse en ontwikkeling
- goed met mensen om kunnen gaan

Heb je belangstelling?

Stuur dan uiterlijk 1 augustus een mail naar de redactie via wijkkrantleeuwendaal@gmail.com. We overleggen spoedig daarna over het vervolg. Dit zal een kennismakingsgesprek zijn waarin we graag van je achtergrond horen en ideeën uitwisselen over de invulling van Leeuwendeel.

Redactie

**HOOGENRAAD
& VAN LOON**

VERZEKERINGEN HYPOTHEKEN PENSIOENEN

heet nu helemaal

**van
loon**

**EN WIJ
BLIJVEN
DICHT BIJ
JOU!**

VERZEKERINGEN HYPOTHEKEN PENSIOENEN

HOOGENRAAD

N V M M A K E L A A R S

M A K E L A A R S S I N D S 1 9 0 3

Haagweg 177
2281 AJ Rijswijk

070 399 36 34
hoogenraad.nl

Vivien de Boer-Harm van VMCJ Knitwear

In deze editie nemen we een kijkje bij wijkgenoot Vivien de Boer-Harm, oprichtster van VMCJ Knitwear. Samen met haar man Roelof en zoon Maxime woont zij sinds 1999 aan de Hoornbruglaan. De wijk was geen onbekend terrein voor haar: ze bracht een groot deel van haar jeugd door aan de Acacialaan. Na een periode in Leidschendam en de Haagse Archipelbuurt, voelde deze buurt voor Vivien dan ook meteen als thuishkomen.

Vivien startte haar loopbaan na een opleiding aan Schoevers, en werkte jarenlang als (directie)secretaresse bij onder meer KPMG Meijburg & Co en Imtech. Na de geboorte van haar zoon én door het wegvallen van haar functie vanwege een reorganisatie, besloot ze een andere weg in te slaan. Ze koos ervoor om zich volledig te richten op haar gezin en noemde zichzelf met een knipoog Chief Household Officer. In deze rol vond ze rust, ruimte én inspiratie om een nieuwe creatieve passie te ontwikkelen.

Die passie bleek breien te zijn. En dan vooral het werken met bijzondere, handgeverfde garens. Wat begon als een hobby voor eigen gebruik, groeide al snel uit tot iets groters. Vivien begon haar creaties te delen via Instagram, en merkte dat er steeds meer vraag kwam naar haar unieke wolletjes. Dat bracht haar ertoe om in april 2022 de stap te zetten naar het ondernemerschap. Ze schreef zich in bij de Kamer van Koophandel onder de naam VMCJKnitwear - een afkorting van haar vier voornamen - en lanceerde haar webshop.

De webshop biedt een kleurrijk assortiment aan handgeverfde garens, zorgvuldig geleverd in kleine hoeveelheden. Daarnaast verkoopt Vivien ook bijpassende breibehoeften, zoals naaldstoppers, steekmarkers en projecttassen. Elke bestelling wordt met veel zorg verpakt — vaak met een klein extraatje — om haar klanten niet alleen een product, maar ook een glimlach te bezorgen. Wat Vivien's webshop extra bijzonder maakt, is de persoonlijke aanpak en het ambachtelijke karakter. Geen massaproductie, maar unieke strengen wol met namen als 'summersun', 'unicorn blows' of 'snow decked tree'. Wie haar volgt op soci-

ale media krijgt bovendien een inkijkje in haar creatieve proces, nieuwe kleurenseries en het dagelijkse leven achter de schermen.

Naast haar webshop is Vivien ook actief op diverse handwerkbeurzen in Nederland. Jaarlijks is ze te vinden op de grote events zoals de Handwerkbeurs in Houten en de Nederlandse Breidagen in Nijkerk en Breda. Daar ontmoet ze haar klanten live, geeft ze uitleg over haar producten en laat ze haar nieuwste kleuren en garens zien. Regelmatig krijgt ze daarbij hulp van haar man en kinderen, die inmiddels ook goed thuis zijn in het wolwereldje.

Wordt ze er rijk van? "Nee," lacht Vivien, "ik zie het echt als een betaalde hobby. Het brengt me plezier, energie en ontzettend leuke contacten." En dat straalt ze ook uit: alles aan VMCJKnitwear ademt liefde voor het vak. Benieuwd naar haar werk? Neem gerust eens een kijkje op www.vmcjknitwear.nl of volg haar op Instagram voor een dosis kleurinspiratie en breiplezier uit eigen wijk.

Roelof de Boer

KORTELAND AUTO'S

ONZE SERVICE:

- In en verkoop
- Auto import
- Occasion zoekservice
- Onderhoud en reparatie
- APK
- Schadeherstel
- Aircoservice
- NIEUW -> Autoverhuur

Forepark

Plaspoeelpolder

Delft

Rijswijk

CONTACT:

☎ 070 - 390 29 00

📍 Oranjestraan 42, 2281 GE Rijswijk

www.kortelandautos.nl - info@kortelandautos.nl

Oase

Het is maandag. Zo maandag als een maandag maar kan zijn. De lanen liggen er loom bij. Huizen kijken nog wat slaperig uit hun ramen. Soms hangt de sfeer van de dag niet alleen in je eigen hoofd, maar ook daarbuiten.

Deze ochtend lijkt het alsof alles nog aan het bijkomen is van het weekeinde. Het is rustig. Werkers zijn al op hun werk, of zijn vanuit hun thuiswerkplek ingelogd, kop koffie naast zich, de wasmachine draait, dat is het voordeel van thuiswerken, intussen kun je ook nog een beetje je huishouden doen. Kinderen zijn naar school of de opvang. Hier en daar ligt nog wat speelgoed in de voortuin, een loopfietsje, een poppenwagen. Te klein voor dieven die 's nachts de straten afschuimen op zoek naar spullen van hun gading. Dan is een bakfiets blijkbaar interessanter dan een loopfietsje. Wie niet hoeft te werken, heeft zich in huis verschanst. Of op een koel plekje in de tuin. De krant of een boek onder handbereik.

Uit een boom, vanaf een dakrand zingen merels. Het is warm. Nu al. Veel te vroeg in het jaar. En het is stil. Doodstil. Tot, plotseling, bijna gelijktijdig op allerlei plekken bouwgeluiden opklinken. Hameren, timmeren, boren, slaan, dreunen. In veel straten staan containers voor de deur van huizen, waar al weken-, soms maandenlang wordt bebouwd, gebouwd, verbouwd, aangebouwd. En als op één grote bouwplaats lijkt een sirene te zijn afgegaan. Als een collectief signaal. Einde koffiepauze. Tijd om weer aan het werk te gaan.

Mijn ochtendstilte in de oase van Leeuwendaal is nu wreed verstoord. Een oase.

Want zo voelt en oogt onze wijk. Zodra je er vanaf de drukke Haagweg binnenloopt, verdwijnt, met elke stap die je zet, het verkeerslawaaï naar de achtergrond. Met elke stap, krijg je het gevoel vrijer te kunnen ademen. Hoewel. Schijn bedriegt. Want de Rijswijkse lucht hoort, samen met de Schiedamse, tot de meest vieze in Nederland. Met de meeste stikstof en fijnstof.

Een oase is – letterlijk – een van water voorziene, vruchtbare plaats in een woestijn. In figuurlijke zin: een aangename plek temidden van een minder aangename omgeving. Een vergelijking tussen alle snelwegen rondom, de stenen Haagweg en onze groene wijk ligt voor de hand.

“Samen voorbereid op de gevolgen van hitte” is de titel van de Hittetaanpak 2025, met concrete acties voor de kortere termijn. “We maken de omgeving groener en koeler” luidt een van de aanbevelingen in landelijke en lokale hitteplannen. Dus zullen we onze oase moeten koesteren, bestendigen. Ook omdat bomen zoveel stikstof uit de lucht halen. En aan zoveel ander leven onderdak, voedsel en veiligheid bieden. Nestelgelegenheid. In de verte hamert een specht.

Barbara Schilperoort

Zomerfit 8x Personal Training o.l.v. fysio slechts €295,-!

* Vraag ons naar de voorwaarden

& IN JULI
EN AUGUSTUS
GRATIS VRIJ
SPORTEN!

Maak direct een afspraak bel 085-022 03 20

